

Rättsfallssamlingen

DOMSTOLENS DOM (första avdelningen)

den 12 december 2019*

”Begäran om förhandsavgörande – Socialpolitik – Direktiv 79/7/EEG – Likabehandling av kvinnor och män i fråga om social trygghet – Artikel 4.1 och 4.2 – Artikel 7.1 – Beräkning av förmåner – Direktiv 2006/54/EG – Likabehandling av kvinnor och män i arbetslivet – Nationell lagstiftning som föreskriver rätt till ett pensionstillägg för kvinnor som har fött eller adopterat minst två barn och som uppbär en avgiftsfinansierad pension på grund av bestående arbetsförmåga – Män i samma situation beviljas inte rätt till detta tillägg – Jämförbar situation – Direkt diskriminering på grund av kön – Undantag – Föreligger inte”

I mål C-450/18,

angående en begäran om förhandsavgörande enligt artikel 267 FEUF, framställd av Juzgado de lo Social nr 3 de Gerona (arbetsdomstol nr 3 i Girona, Spanien) genom beslut av den 21 juni 2018, som inkom till domstolen den 9 juli 2018, i målet

WA

mot

Instituto Nacional de la Seguridad Social (INSS),

meddelar

DOMSTOLEN (första avdelningen)

sammansatt av avdelningsordföranden J.-C. Bonichot, domstolens vice ordförande R. Silva de Lapuerta samt domarna M. Safjan (referent), L. Bay Larsen och C. Toader,

generaladvokat: M. Bobek,

justitiesekreterare: handläggaren L. Carrasco Marco,

efter det skriftliga förfarandet och förhandlingen den 13 juni 2019,

med beaktande av de yttranden som avgetts av:

- WA, genom F. Casas Corominas, abogado,
- Instituto Nacional de la Seguridad Social (INSS), inledningsvis genom A.R. Trillo García, L. Martínez-Sicluna Sepúlveda och P. García Perea, därefter av L. Martínez-Sicluna Sepúlveda och P. García Perea, letrados,

* Rättegångsspråk: spanska.

- Spaniens regering, genom L. Aguilera Ruiz, i egenskap av ombud,
- Europeiska kommissionen, inledningsvis genom N. Ruiz García, C. Valero och I. Galindo Martín, därefter av N. Ruiz García och C. Valero, samtliga i egenskap av ombud,

och efter att den 10 september 2019 ha hört generaladvokatens förslag till avgörande,

följande

Dom

- 1 Begäran om förhandsavgörande avser tolkningen av artikel 157 FEUF och Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/54/EG av den 5 juli 2006 om genomförandet av principen om lika möjligheter och likabehandling av kvinnor och män i arbetslivet (EUT L 204, 2006, s. 23).
- 2 Begäran har framställts i ett mål mellan WA, som är far till två barn, och Instituto Nacional de la Seguridad Social (INSS) (Nationella institutet för social trygghet, Spanien), angående INSS beslut att inte bevilja WA rätt till ett pensionstillägg som kvinnor som har fött eller adopterat minst två barn har rätt till.

Tillämpliga bestämmelser

Unionsrätt

Direktiv 79/7/EEG

- 3 I det andra och i det tredje skälet i rådets direktiv 79/7/EEG av den 19 december 1978 om successivt genomförande av principen om likabehandling av kvinnor och män i fråga om social trygghet (EGT L 6, 1979, s. 24; svensk specialutgåva, område 5, volym 2, s. 111), föreskrivs följande:

”Likabehandlingsprincipen i fråga om social trygghet bör genomföras i första hand i de lagstadgade system som ger skydd vid sjukdom, invaliditet, ålderdom, olycksfall i arbetet, yrkessjukdomar och arbetslöshet, samt i socialhjälp om denna är avsedd att komplettera eller ersätta ovannämnda system.

Genomförandet av likabehandlingsprincipen i fråga om social trygghet utgör inget hinder för bestämmelserna om skydd för kvinnor på grund av moderskap; i detta avseende får medlemsstaterna anta särskilda bestämmelser för kvinnor för att undanröja existerande fall av olika behandling.”

- 4 I artikel 1 i direktivet föreskrivs följande:

”Avsikten med detta direktiv är att på området social trygghet och när det gäller andra inslag av socialt skydd enligt artikel 3 successivt genomföra principen om likabehandling av kvinnor och män i fråga om social trygghet, här efter kallad ’likabehandlingsprincipen’.”

- 5 I artikel 2 i direktivet föreskrivs följande:

”Detta direktiv skall gälla den förvärvsarbetande befolkningen, inklusive egna företagare, arbetstagare och egna företagare vars verksamhet avbryts av sjukdom, olycksfall eller ofrivillig arbetslöshet och personer som söker anställning – samt pensionerade eller invalidiserade arbetstagare och egna företagare.”

6 I artikel 3.1 samma direktiv föreskrivs följande:

”Detta direktiv skall gälla

- a) lagstadgade system som lämnar skydd vid
- sjukdom,
 - invaliditet,
 - ålderdom,
 - olycksfall i arbetet samt yrkessjukdomar,
 - arbetslöshet,

...”

7 Artikel 4 i direktiv 79/7 har följande lydelse:

”1. Likabehandlingsprincipen innebär att det inte skall förekomma någon som helst diskriminering på grund av kön, vare sig direkt eller indirekt, särskilt med hänvisning till äktenskaplig status eller familjestatus, i synnerhet vad beträffar

- systemens räckvidd och villkoren för tillgång till dem,
- skyldigheten att betala avgifter och beräkningen av avgifterna,
- beräkningen av förmåner, bland annat tillägg avseende make/maka och familjemedlemmar samt de villkor som bestämmer varaktigheten och bibehållandet av rätten till bidrag.

2. Likabehandlingsprincipen skall inte påverka de bestämmelser som gäller skydd för kvinnor på grund av moderskap.”

8 I artikel 7 i direktivet föreskrivs följande:

”1. Detta direktiv skall inte [utgöra] hind[er] för medlemsstaterna att ... från dess tillämpningsområde [utesluta]

...

- b) fördelar i fråga om ålderspensionsförsäkring som beviljas personer som har fostrat barn; erhållande av rätt till förmåner efter förvärvsavbrott på grund av fostran av barn,

...

2. Medlemsstaterna skall med jämna mellanrum följa upp frågor som undantagits enligt punkt 1 för att kunna avgöra, mot [bakgrund] av den sociala utvecklingen på detta område, huruvida det är berättigat att bibehålla undantagen i fråga.”

Direktiv 2006/54

9 Genom direktiv 2006/54 upphävdes rådets direktiv 76/207/EEG av den 9 februari 1976 om genomförandet av principen om likabehandling av kvinnor och män i fråga om tillgång till anställning, yrkesutbildning och befordran samt arbetsvillkor (EGT L 39, 1976, s. 40; svensk specialutgåva, område 5, volym 1, s. 191), i dess lydelse enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/73/EG av den 23 september 2002 (EGT L 269, 2002, s. 15).

10 I skäl 13 i direktiv 2006/54 anges följande:

”I sin dom av den 17 maj 1990[, Barber (C-262/88, EU:C:1990:209),] slår domstolen fast att alla förmåner som utges enligt företags- eller yrkesbaserade pensionssystem utgör lön i den mening som avses i artikel 141 i [EG-fördraget].”

11 I artikel 1 i nämnda direktiv föreskrivs följande:

”Syftet med detta direktiv är att säkerställa att principen om lika möjligheter och likabehandling av kvinnor och män i arbetslivet genomförs.

Därför innehåller det bestämmelser för att genomföra principen om likabehandling i fråga om följande:

...

b) Arbetsvillkor, inklusive lön.

c) Företags- eller yrkesbaserade system för social trygghet.

...”

12 I artikel 2.1 i direktivet föreskrivs följande:

”I detta direktiv avses med

...

f) företags- eller yrkesbaserade socialförsäkringssystem: system som inte regleras av direktiv [79/7] vilkas syfte är att ge dem som arbetar, både anställda och egna företagare, i ett företag eller i en grupp av företag, inom ett område för ekonomisk verksamhet eller yrkessektor eller grupp av sådana sektorer, förmåner som skall komplettera förmånerna enligt lagstadgade system för social trygghet eller ersätta dessa, vare sig deltagandet i sådana system är obligatoriskt eller frivilligt.”

Spansk rätt

- 13 I artikel 7.1 i Ley General de la Seguridad Social (allmän lag om social trygghet), i dess konsoliderade och godkända lydelse enligt Real Decreto Legislativo 8/2015 (kungligt lagstiftningsdekret 8/2015) av den 30 oktober 2015 (BOE nr 261 av den 31 oktober 2015, s. 103291) (nedan kallad LGSS), föreskrivs följande:

”Spanska medborgare som är bosatta i Spanien och utlänningar som lagligen bor eller vistas i Spanien omfattas av det sociala trygghetssystemet i fråga om avgiftsfinansierade förmåner. Detta gäller oberoende av kön, civilstånd och yrke och under förutsättning att dessa personer är ekonomiskt verksamma i landet och tillhör någon av följande kategorier:

- a) arbetstagare som tillhandahåller sina tjänster för annans räkning på de villkor som anges i artikel 1.1 i den omarbetade lydelsen av Estatuto de los Trabajadores [lagen om arbetstagare], inom olika ekonomiska sektorer, eller kan likställas med sådana arbetstagare, oberoende av om det rör sig om en tillfällig anställning, säsongarbete, fast anställning eller till och med vikariat, inklusive distansarbete och, under alla omständigheter, oberoende av arbetstagarens yrkeskategori, typ av och storlek på den ersättning arbetstagaren erhåller samt anställningsförhållandets allmänna karaktär,
- b) egenföretagare, oberoende av om de är ägare eller inte av enskilda företag eller familjeföretag, som är över 18 år och uppfyller alla villkor som uttryckligen fastställs i denna lag eller i dess tillämpningsbestämmelser.
- c) arbetstagare som är medlemmar i ett arbetskooperativ,
- d) studenter,
- e) offentliganställda, civila och militära tjänstemän.”

- 14 I artikel 60.1 LGSS föreskrivs följande:

”Kvinnor som har fött eller adopterat barn och som uppbär avgiftsfinansierad ålderspension, änkepension eller pension på grund av bestående arbetsoförmåga från någon del av socialförsäkringssystemet, ska med hänsyn till deras demografiska bidrag till socialförsäkringen vara berättigade till ett pensionstillägg.

Storleken på detta tillägg, som till alla delar i rättsligt hänseende ska anses utgöra en avgiftsfinansierad allmän pension, motsvarar grundbeloppet för dessa pensioner multiplicerat med en viss procentsats beroende på antalet barn enligt följande skala:

- a) Två barn: 5 procent.
- b) Tre barn: 10 procent.
- c) Fyra eller fler barn: 15 procent.

Vid fastställandet av huruvida rätt till tillägg föreligger och till vilket belopp, ska endast barn som fötts eller adopterats före tidpunkten för den pensionsgrundande händelsen beaktas.”

- 15 I artikel 196.3 LGSS föreskrivs följande:

”Den ekonomiska ersättningen vid total och bestående invaliditet utgår i form av livränta.”

Målet vid den nationella domstolen och tolkningsfrågan

- 16 Genom beslut av den 25 januari 2017 beviljade INSS WA en pension på grund av total och bestående arbetsförmåga på 100 procent av beräkningsunderlaget (nedan kallat beslutet av den 25 januari 2017). Pensionsbeloppet fastställdes till 1 603,43 EUR per månad, jämte uppräkningsar.
- 17 Wa inledde ett föregående administrativt klagomålsförfarande mot detta beslut och gjorde gällande att han, med stöd av artikel 60.1 LGSS, i egenskap av far till två flickor borde ha rätt till det pensionstillägg som föreskrivs i denna bestämmelse (nedan kallat det aktuella pensionstillägget), motsvarande 5 procent av grundbeloppet för pensionen, på samma villkor som kvinnor som är mödrar till två barn och som uppbär pension vid bestående arbetsförmåga enligt någon del av det spanska systemet för social trygghet.
- 18 Genom beslut av den 9 juni 2017 avslog INSS WA:s föregående administrativa klagomål och fastställde beslutet av den 25 januari 2017. INSS anförde i detta avseende att det aktuella pensionstillägget endast beviljas kvinnor som uppbär pension enligt någon del av det spanska systemet för social trygghet och som är mödrar till minst två barn, på grund av deras demografiska bidrag till socialförsäkringen.
- 19 Den 23 maj 2017 väckte WA talan mot beslutet av den 25 januari 2017 vid Juzgado de lo Social no 3 de Gerona (arbetsdomstol nr 3 i Girona, Spanien) och yrkade att han skulle tillerkännas rätt till det aktuella pensionstillägget.
- 20 Den 18 maj 2018 underrättades Juzgado de lo Social nr 3 de Gerona (arbetsdomstol nr 3 i Girona) om att WA hade avlidit den 9 december 2017. DC, WA:s maka, efterträdde WA i det nationella målet i egenskap av sökande. Den hänskjutande domstolen har angett att den eventuella rätten till det aktuella pensionstillägget löpte fram till dagen för WA:s bortgång.
- 21 Den hänskjutande domstolen har påpekat att enligt artikel 60.1 LGSS utgår pensionstillägget i fråga till kvinnor som har fött eller adopterat minst två barn, på grund av deras demografiska bidrag till socialförsäkringen, medan män som befinner sig i samma situation inte beviljas denna rätt. Den hänskjutande domstolen är osäker på om en sådan bestämmelse är förenlig med unionsrätten.
- 22 Begreppet ”demografiskt bidrag till socialförsäkringen” i artikel 60.1 LGSS, skulle nämligen kunna omfatta både kvinnor och män, eftersom reproduktion och ansvar i fråga om vård, försörjning och fostran av barn är något som varje person som har förmåga att vara far eller mor, oavsett kön, kan bidra med. Följaktligen skulle ett avbrott i arbetet på grund av förlossning, adoption eller vård av dessa barn kunna medföra skada på samma sätt för både kvinnor och män, oberoende av deras demografiska bidrag till socialförsäkringen. Artikel 60.1 LGSS har i detta sammanhang infört en oberättigad positiv särbehandling av kvinnor, till nackdel för män som befinner sig i samma situation.
- 23 Själva reproduktionen innebär dock, såväl personligt som yrkesmässigt, en större uppoffring för kvinnor. Kvinnor måste nämligen genomgå både en graviditet och en förlossning, vilka har uppenbara biologiska och fysiologiska konsekvenser samt orsakar skada i såväl fysiologiskt hänseende som, i fråga om arbete, kvinnors berättigade förväntningar på yrkesmässig befordran. Ur ett biologiskt perspektiv kan bestämmelserna i artikel 60.1 LGSS således vara berättigade, eftersom de syftar till att skydda kvinnor från följderna av graviditet och moderskap.
- 24 Mot denna bakgrund beslutade Juzgado de lo Social n.º 3 de Gerona (arbetsdomstol nr 3 i Girona) att vilandeförklara målet och ställa följande tolkningsfråga till domstolen:
- ”Åsidosätts den princip om likabehandling som förhindrar all diskriminering på grund av kön, vilken erkänns i artikel 157 [FEUF] och i [direktiv 76/207], i dess lydelse enligt direktiv [2002/73], omarbetat genom [direktiv 2006/54], av en nationell bestämmelse (närmare bestämt artikel 60.1 [LGSS]) som ger kvinnor som har fött eller adopterat barn och som uppbär avgiftsfinansierad ålderspension,

änkepension eller pension vid bestående arbetsförmåga enligt någon del av systemet för social trygghet rätt till ett pensionstillägg, på grund av deras demografiska bidrag till socialförsäkringen, samtidigt som män som befinner sig i samma situation inte beviljas denna rätt?”

Prövning av tolkningsfrågan

Inledande synpunkter

- 25 Inom ramen för det i artikel 267 FEUF inrättade samarbetet mellan de nationella domstolarna och EU-domstolen ankommer det på EU-domstolen att ge den nationella domstolen ett användbart svar, så att den kan avgöra det mål som är anhängigt vid den. I detta syfte kan EU-domstolen behöva omformulera de frågor som hänskjutits. EU-domstolen har nämligen till uppgift att tolka alla bestämmelser i unionsrätten som de nationella domstolarna behöver för att avgöra de mål som är anhängiga vid dem, även om dessa bestämmelser inte anges uttryckligen i de frågor som dessa domstolar har ställt (dom av den 26 juni 2008, Wiedemann och Funk, C-329/06 och C-343/06, EU:C:2008:366, punkt 45, och dom av den 8 maj 2019, PI, C-230/18, EU:C:2019:383, punkt 42).
- 26 Även om den hänskjutande domstolen i förevarande mål formellt sett endast har ställt frågor avseende tolkningen av bestämmelser i artikel 157 FEUF och i direktiv 2006/54, hindrar inte denna omständighet EU-domstolen från att tillhandahålla den hänskjutande domstolen alla uppgifter om unionsrättens tolkning som kan vara användbara för att avgöra det mål som är anhängigt vid den, oberoende av om denna domstol har hänvisat till dessa i sina frågor. Det ankommer i det avseendet på EU-domstolen att utifrån samtliga uppgifter som den nationella domstolen har lämnat, och i synnerhet utifrån skälen i begäran om förhandsavgörande, avgöra vilka delar av unionsrätten som behöver tolkas med hänsyn till saken i målet (se, för ett liknande resonemang, dom av den 12 januari 2010, Wolf, C-229/08, EU:C:2010:3, punkt 32, och dom av den 8 maj 2019, PI, C-230/18, EU:C:2019:383, punkt 43).
- 27 I förevarande fall ansökte WA, som är far till två barn, med stöd av artikel 60.1 LGSS om att beviljas det aktuella pensionstillägget som ett komplement till den pension han uppbar till följd av total och bestående arbetsförmåga.
- 28 EU-domstolen erinrar i detta hänseende om att begreppet lön i artikel 157.2 FEUF omfattar pension som härrör från anställningsförhållandet mellan arbetstagaren och arbetsgivaren, med undantag av pension som härrör från rättsligt reglerade system till vars finansiering arbetstagarna, arbetsgivarna och eventuellt statsmakterna bidrar i en utsträckning som i mindre grad baserar sig på anställningsförhållandet än på socialpolitiska överväganden. I begreppet ingår således inte sådana system för social trygghet som ålderspension, vilka direkt regleras i lagstiftning utan något avtal inom det berörda företaget eller den berörda branschorganisationen och som obligatoriskt ska tillämpas på allmänt angivna grupper av arbetstagare (se dom av den 22 november 2012, Elbal Moreno, C-385/11, EU:C:2012:746, punkt 20 och där angiven rättspraxis).
- 29 En pension vid bestående arbetsförmåga, såsom den som WA har uppburit, och på grundval av vilken det aktuella pensionstillägget ska beräknas, förefaller vara en pension som i mindre grad baserar sig på anställningsförhållandet mellan arbetstagaren och arbetsgivaren än på socialpolitiska överväganden, enligt den rättspraxis som det hänvisas till i föregående punkt.
- 30 Dessutom preciseras i artikel 60.1 LGSS att det aktuella pensionstillägget till alla delar i rättsligt hänseende ska anses utgöra en avgiftsfinansierad allmän pension.

- 31 Socialpolitiska hänsyn, hänsyn till den statliga organisationen, etiska hänsyn eller till och med budgetöverbälganden som har eller som kan ha spelat en roll då den nationella lagstiftaren antog ett system, kan visserligen inte ges företräde om pensionen endast är av intresse för en särskild kategori av arbetstagare, om den står i direkt relation till antalet tjänsteår eller om beloppet beräknas på grundval av den senaste lönen (dom av den 28 september 1994, Beune, C-7/93, EU:C:1994:350, punkt 45, och dom av den 22 november 2012, Elbal Moreno, C-385/11, EU:C:2012:746, punkt 23).
- 32 Såsom INSS har anfört verkar det första av dessa tre villkor inte vara uppfyllt, eftersom handlingarna i målet inte innehåller några indikationer på att en pension vid bestående arbetsförmåga, såsom den som är i fråga i det nationella målet, endast skulle vara av intresse för en särskild kategori av arbetstagare.
- 33 En sådan pension vid bestående arbetsförmåga omfattas således inte av begreppet lön i den mening som avses i artikel 157.1 och 157.2 FEUF och inte heller av direktiv 2006/54 (se, för ett liknande resonemang, dom av den 13 februari 1996, Gillespie m.fl., C-342/93, EU:C:1996:46, punkt 14; dom av den 22 november 2012, Elbal Moreno, C-385/11, EU:C:2012:746, punkt 25, och dom av den 14 juli 2016, Ornano, C-335/15, EU:C:2016:564, punkt 38).
- 34 Det framgår dessutom av artikel 1 andra stycket c i direktiv 2006/54, jämförd med artikel 2.1 f i samma direktiv, att direktivet inte ska tillämpas på lagstadgade system som regleras av direktiv 79/7.
- 35 Det aktuella pensionstillägget omfattas däremot av sistnämnda direktiv, eftersom det ingår i ett lagstadgat system för skydd mot en av de risker som räknas upp i artikel 3.1 i direktiv 79/7, det vill säga invaliditet, och eftersom det är direkt och faktiskt kopplat till skyddet mot denna risk (se, för ett liknande resonemang, dom av den 16 december 1999, Taylor, C-382/98, EU:C:1999:623, punkt 14, och dom av den 22 november 2012, Elbal Moreno, C-385/11, EU:C:2012:746, punkt 26).
- 36 Ett pensionstillägg såsom som det som är i fråga i det nationella målet syftar nämligen till att skydda kvinnor som har fött eller adopterat minst två barn och som uppbär invaliditetspension, i syfte att garantera att de förfogar över nödvändiga resurser för att, bland annat, tillgodose sina behov.
- 37 Den fråga som har ställts ska därför förstås så, att den syftar till att få klarhet i huruvida direktiv 79/7 ska tolkas så, att det utgör hinder för en nationell lagstiftning som, på grund av kvinnors demografiska bidrag till socialförsäkringen, föreskriver rätt till ett pensionstillägg för kvinnor som har fött eller adopterat minst två barn och uppbär avgiftsfinansierad pension vid bestående arbetsförmåga enligt någon del av det nationella systemet för social trygghet, medan män som befinner sig i samma situation inte har rätt till ett sådant pensionstillägg.

Prövning i sak

- 38 Enligt artikel 4.1 tredje strecksatsen i direktiv 79/7 innebär principen om likabehandling att det inte ska förekomma någon som helst diskriminering på grund av kön, vare sig direkt eller indirekt, särskilt med hänvisning till äktenskaplig status eller familjestatus, vad gäller beräkningen av förmåner.
- 39 Det nationella målet avser beräkningen av det sammanlagda pensionsbeloppet vid permanent arbetsförmåga för en man med två barn som ansökt om att få komma i åtnjutande av det aktuella pensionstillägget.
- 40 Enligt artikel 60.1 LGSS utgår det aktuella pensionstillägget till kvinnor som har fött eller adopterat minst två barn och som uppbär avgiftsfinansierad pension vid permanent arbetsförmåga enligt någon del av systemet för social trygghet, på grund av deras demografiska bidrag till socialförsäkringen. Män som befinner sig i samma situation har däremot inte rätt till detta pensionstillägg.

- 41 Denna nationella lagstiftning behandlar således män med minst två biologiska eller adopterade barn mindre förmånligt. En sådan mindre förmånlig behandling grundad på kön kan utgöra direkt diskriminering i den mening som avses i artikel 4.1 i direktiv 79/7.
- 42 Enligt EU-domstolens fasta praxis föreligger diskriminering när olika bestämmelser tillämpas på lika situationer eller när samma bestämmelse tillämpas på olika situationer (dom av den 13 februari 1996, Gillespie m.fl., C-342/93, EU:C:1996:46, punkt 16, och dom av den 8 maj 2019, Praxair MRC, C-486/18, EU:C:2019:379, punkt 73).
- 43 Det ska således prövas huruvida den skillnad i behandling av kvinnor och män som införts genom den nationella lagstiftning som är i fråga i det nationella målet rör kategorier av personer som befinner sig i jämförbara situationer.
- 44 Kravet på att situationerna ska vara jämförbara kräver i detta hänseende inte att situationerna är identiska, utan endast att de liknar varandra (dom av den 26 juni 2018, MB (könskorrigering och ålderspension), C-451/16, EU:C:2018:492, punkt 41 och där angiven rättspraxis).
- 45 Bedömningen av huruvida situationerna är jämförbara ska inte ske på ett allmänt och abstrakt sätt, utan specifikt och konkret med avseende på samtliga omständigheter, och mot bakgrund av föremålet för och syftet med de nationella bestämmelser som inför den aktuella åtskillnaden. I förekommande fall ska även de principer och syften som kännetecknar det område som de nationella bestämmelserna ingår i beaktas (dom av den 26 juni 2018, MB (könskorrigering och ålderspension), C-451/16, EU:C:2018:492, punkt 42 och där angiven rättspraxis).
- 46 När det gäller det mål som eftersträvas med artikel 60.1 LGSS, det vill säga att belöna kvinnor för deras demografiska bidrag till socialförsäkringen, konstaterar domstolen att det är lika nödvändigt att ta hänsyn till mäns som till kvinnors demografiska bidrag.
- 47 Att enbart hänvisa till det demografiska bidraget till socialförsäkringen kan således inte motivera att män och kvinnor inte ska anses befinna sig i en jämförbar situation med avseende på beviljandet av det aktuella pensionstillägget.
- 48 Som svar på en skriftlig fråga från domstolen har den spanska regeringen emellertid understrukit att det mål som eftersträvas med det aktuella pensionstillägget inte enbart består i att belöna kvinnor som har minst två barn för deras demografiska bidrag till socialförsäkringen. Nämda tillägg har även utformats som en åtgärd i syfte att minska skillnaden mellan kvinnors och mäns pensionsbelopp till följd av de olikheter som uppstår i fråga om karriärvägar. Målet är att säkerställa att adekvat pension beviljas kvinnor vars förmåga att betala in avgifter, och därmed det påföljande pensionsbeloppet, har minskats till följd av att deras yrkeskarriärer avbrutits eller förkortats till följd av att de är mödrar till minst två barn.
- 49 INSS har dessutom, i sina skriftliga yttranden, gjort gällande att det aktuella pensionstillägget är motiverat av socialpolitiska skäl. INSS har för detta ändamål ingett ett stort antal statistiska uppgifter, av vilka det framgår att det föreligger skillnader vad gäller pensionsbeloppens storlek å ena sidan mellan kvinnor och män och, å andra sidan, mellan kvinnor som har ett eller inga barn och kvinnor som har minst två barn.
- 50 När det gäller målet att minska skillnaderna mellan kvinnors och mäns pensionsbelopp med hjälp av det aktuella pensionstillägget, påpekas att artikel 60.1 LGSS, åtminstone delvis, avser att skydda kvinnor i deras egenskap av förälder.

- 51 För det första rör sig detta om en ställning som både män och kvinnor kan ha och för det andra kan en man och en kvinna befinna sig i en jämförbar situation när det gäller fostran av barn (se, för ett liknande resonemang, dom av den 29 november 2001, Griesmar, C-366/99, EU:C:2001:648, punkt 56, och dom av den 26 mars 2009, kommissionen/Grekland, C-559/07, ej publicerad, EU:C:2009:198, punkt 69).
- 52 Den omständigheten att kvinnor drabbas hårdare av yrkesmässiga nackdelar som en följd av att ha fostrat barn, eftersom det oftare är kvinnor som ansvarar för denna fostran, är inte av sådan art att det är uteslutet att deras situation kan jämföras med den situation som en man som har fostrat sina barn och som på grund härav utsatts för samma karriärmässiga nackdelar befinner sig i (se, för ett liknande resonemang, dom av den 29 november 2001, Griesmar, C-366/99, EU:C:2001:648, punkt 56).
- 53 Under dessa omständigheter räcker det inte, såsom generaladvokaten har påpekat i punkt 66 i sitt förslag till avgörande, att hänvisa till statistik som påvisar att det föreligger strukturella skillnader mellan kvinnors och mäns pensionsbelopp för att man ska kunna dra slutsatsen att kvinnor och män, med avseende på det aktuella pensionstillägget, inte befinner sig i en jämförbar situation i egenskap av förälder.
- 54 Ett undantag från det förbud mot all form av direkt diskriminering på grund av kön som föreskrivs i artikel 4.1 i direktiv 79/7 är enligt EU-domstolens praxis dock endast möjligt i de fall som uttömmande räknas upp i direktivets bestämmelser (se, för ett liknande resonemang, dom av den 3 september 2014, X, C-318/13, EU:C:2014:2133, punkterna 34 och 35, och dom av den 26 juni 2018, MB (könskorrigering och ålderspension), C-451/16, EU:C:2018:492, punkt 50).
- 55 Vad gäller dessa skäl för undantag påpekas för det första att principen om likabehandling, enligt artikel 4.2 i direktiv 79/7, inte utgör något hinder för bestämmelser som har till syfte att skydda kvinnor vid moderskap.
- 56 Det framgår i det avseendet av EU-domstolens praxis att, genom att medlemsstaterna förbehålls rätten att upprätthålla eller införa bestämmelser som har till syfte att säkerställa detta skydd innebär artikel 4.2 i direktiv 79/7, med avseende på principen om likabehandling av könen, ett erkännande av det berättigade i att skydda dels kvinnors fysiska tillstånd under och efter graviditeten, dels den särskilda relationen mellan kvinnor och deras barn under den period som följer efter förlossningen (se, för ett liknande resonemang, beträffande direktiv 76/207, dom av den 12 juli 1984, Hofmann, 184/83, EU:C:1984:273, punkt 25, och dom av den 19 september 2013, Betriu Montull, C-5/12, EU:C:2013:571, punkt 62).
- 57 Artikel 60.1 LGSS saknar i förevarande fall uppgift om att det föreligger ett samband mellan beviljandet av det aktuella pensionstillägget och barnledighet eller de nackdelar som en kvinna utsätts för i sitt yrkesliv på grund av att hon tagit ledigt under den tid som följer efter förlossningen.
- 58 Tillägget i fråga beviljas också kvinnor som har adopterat barn, vilket tyder på att den nationella lagstiftaren inte har haft för avsikt att begränsa tillämpningen av artikel 60.1 LGSS till skyddet av det biologiska tillståndet för kvinnor som har genomgått en förlossning.
- 59 Såsom generaladvokaten har påpekat i punkt 54 i sitt förslag till avgörande, kräver inte denna bestämmelse att kvinnor faktiskt slutade arbeta när de fick sina barn, eftersom det inte finns något krav på att ha tagit ut mammaledighet. Så är exempelvis fallet när en kvinna fött barn innan hon inträtt på arbetsmarknaden.
- 60 Domstolen konstaterar således att ett pensionstillägg såsom det som är i fråga i det nationella målet inte omfattas av undantaget från förbudet mot diskriminering i artikel 4.2 i direktiv 79/7.

- 61 Enligt artikel 7.1 b i direktiv 79/7 ska för det andra detta direktiv inte påverka medlemsstaternas rätt att från dess tillämpningsområde utesluta fördelar i fråga om ålderspensionsförsäkring som beviljas personer som har fostrat barn och erhållande av rätt till förmåner efter karriäravbrott på grund av fostran av barn.
- 62 Det ska i detta hänseende påpekas att artikel 60.1 LGSS i vart fall inte gör beviljandet av pensionstillägg beroende av huruvida barn har fostrats eller huruvida karriäravbrott har förelegat på grund av fostran av barn, utan endast kräver att kvinnor som beviljas tillägget ska ha fött eller adopterat minst två barn samt uppbära avgiftsfinansierad ålderspension, änkepension eller pension vid bestående arbetsförmåga enligt ett system för social trygghet.
- 63 Artikel 7.1 b i direktiv 79/7 är följaktligen inte tillämplig på en sådan förmån som det aktuella pensionstillägget.
- 64 Det ska slutligen tilläggas att enligt artikel 157.4 FEUF får, i syfte att i praktiken säkerställa full jämställdhet i arbetslivet mellan kvinnor och män, principen om likabehandling inte hindra en medlemsstat från att behålla eller besluta om åtgärder som föreskriver särskilda förmåner för att göra det lättare för det underrepresenterade könet att bedriva en yrkesverksamhet eller för att förebygga eller kompensera nackdelar i yrkeskarriären.
- 65 Denna bestämmelse kan emellertid inte tillämpas på en sådan nationell lagstiftning som artikel 60.1 LGSS, eftersom det aktuella pensionstillägget endast ger kvinnor ett komplement i samband med beviljandet av en pension, bland annat vid bestående invaliditet, utan att avhjälpa de problem som kvinnor möter under sina yrkeskarriärer och detta komplement förefaller således inte kunna kompensera för de nackdelar som kvinnor utsätts för genom att hjälpa dem i karriären och således i praktiken säkerställa full jämställdhet mellan kvinnor och män i arbetslivet (se, för ett liknande resonemang, dom av den 29 november 2001, Griesmar, C-366/99, EU:C:2001:648, punkt 65, och dom av den 17 juli 2014, Leone, C-173/13, EU:C:2014:2090, punkt 101).
- 66 De nationella bestämmelser som är aktuella i det nationella målet utgör således en direkt diskriminering på grund av kön och är därför förbjudna enligt direktiv 79/7.
- 67 Mot bakgrund av det ovan anförda ska tolkningsfrågan besvaras enligt följande. Direktiv 79/7 ska tolkas så, att det utgör hinder för en nationell lagstiftning, såsom den som är i fråga i det nationella målet, som föreskriver rätt till ett pensionstillägg för kvinnor som har fött eller adopterat minst två barn och som uppbär avgiftsfinansierad pension vid bestående arbetsförmåga enligt ett nationellt system för social trygghet, medan män som befinner sig i samma situation inte har rätt till ett sådant pensionstillägg.

Rättegångskostnader

- 68 Eftersom förfarandet i förhållande till parterna i det nationella målet utgör ett led i beredningen av samma mål, ankommer det på den hänskjutande domstolen att besluta om rättegångskostnaderna. De kostnader för att avge yttrande till domstolen som andra än nämnda parter har haft är inte ersättningsgilla.

Mot denna bakgrund beslutar domstolen (första avdelningen) följande:

Rådets direktiv 79/7/EEG av den 19 december 1978 om successivt genomförande av principen om likabehandling av kvinnor och män i fråga om social trygghet ska tolkas så, att det utgör hinder för en nationell lagstiftning, såsom den som är i fråga i det nationella målet, som föreskriver rätt till ett pensionstillägg för kvinnor som har fött eller adopterat minst två barn

och som uppbär avgiftsfinansierad pension vid bestående arbetsförmåga enligt ett nationellt system för social trygghet, medan män som befinner sig i samma situation inte har rätt till ett sådant pensionstillägg.

Underskrifter